

Jäätmereform

November 2024

Katrin Koppel
olmejäätmete valdkonna juht

Jäätmereformi eellugu

- 2016 Riigikontrolli audit
- 2018 Euroopa Komisjoni varajase hoiatuse aruanne
- 2020 Segaalmejäätmete sortimisuuring
- 2021 Maailmapanga jäätmevaldkonna tervikanalüüs
- 2023 Riigi jäätmekava 2023-2028
- 2023 Euroopa Komisjoni varajase hoiatuse aruanne
- 2024 Riigikontrolli järelaudit
- 2024 Konkurentsiameti analüüs

Jäätmerereformi ajakava

Jäätmereformi tulemus

- Ressurss, mis täna ladestatakse või põletatakse, saab ringlussevõtutööstuse tooraineks
 - 2035. aastaks lisaks 160 000 tonni
- Inimesele mugavam jäätmehooldus
- KOVile jäätmehoolduse rahastamise võimalus
- Usaldusväärsed jäätmeandmed

Jäätmereform laiemalt

- SF 21+ toetused
 - käitlejatele ringlussevõtutaristu arendamiseks – 14 mln eurot
 - KOVidele olmejäätmete liigiti kogumise taristu rajamiseks – 35 mln eurot
 - tootjatele pakendijäätmete vähendamiseks – 10 mln eurot
 - tööstusele materjaliohutuse tagamiseks – 8 mln eurot
 - ettevõtjatele ringsete ärimudelite arendamiseks - 4,5 mln eurot
 - ettevõtjatele ressursitõhususe parandamiseks – 35 mln eurot
- KOV jäätmetaristu mudel (Keskkonnaagentuur)
- Rohelise koridori programm (kiiremad menetlused)
- Kommunikatsioon (sh üleriigiline sortimisjuhend)
- Life CircEST projekt kavandamisel
- KliM, KeA, KAUR, KIK, KeMIT tugi

Regulatsiooni muutmine

- Eelnõu kohaselt muudetakse 5 seadust:
 - jäätmeseadus
 - pakendiseadus
 - keskkonnatasude seadus
 - kohaliku omavalitsuse korralduse seadus
 - keskkonnaseadustiku üldosa seadus

Eelnõude infosüsteemi kaudu
05.11.2024 kooskõlastamisele
saadetud:

- eelnõu
- seletuskiri
- mõjuanalüüs
- rakendusaktide kavandid

Tagasiside tähtaeg 29.11.2024

Eelnõust välja jäänud muudatused

- × Omavalitsuste ringlussevõtu sihtarv
- × Müügipakendi sihtarv
- × Jäätmepõletustehase liitmine EL-i heitmekaubandussüsteemiga
- × Kahetasandiline pakendiaktsiis (pakendiaktsiis turule laskmisel)

Suurima mõjuga muudatused

- Haldusjärelevalve KOVide üle
- Korraldatud jäätmeveol sisetehingu tingimuslik võimaldamine
- KOVidele olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu seadmine
- Paberi- ja kartongijäätmete kooskogumine
- Jäätmehoolduskulu kandmise kohustuse võimaldamine
- Käitlusteenuse hangete kohustus
- Jäätmeveo saatekirjade nõue
- Pakendijäätmete kogumine korraldatud jäätmeveo raames ja tekkekohalt
- TKOde tegevuslubade tähtajaliseks muutmine
- Müügipakendi turule laskjate kohustus liituda TKOdega
- Tavajäätmete kõrvaldamise saastetasu tõstmine
- Jäätmete energiakasutuse otstarbel põletamisele tasu kehtestamine

Olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv

Praegu:

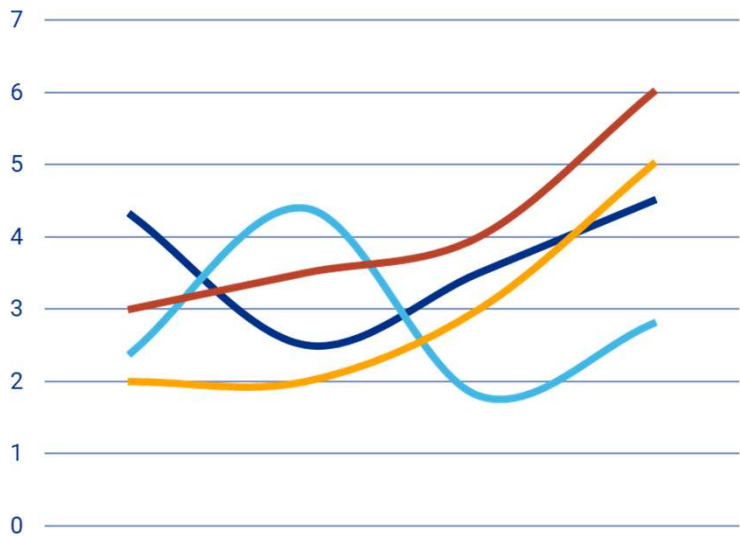
Jäätmehoolduse, sh liigiti kogumise korraldamine on KOV ülesanne (KOKS, Jääts)

Keskmiselt kogutakse liigiti 40% olmejäätmetest

- Igal KOVil 66% aastal 2026, 67% aastal 2027 jne
- Keskkonnaagentuur hindab
- Keskkonnaamet teeb haldusjärelvalvet
- Vajadusel sunniraha alates 2030
- Võimalusel riigieelarvest toetus, kui sihtarv on täidetud

Muudatused jäätmekavas

- Jäätmekavas planeeritakse, kuidas KOV saavutab liigiti kogumise sihtarvu
- Analüüs jäätmehoolduskulude kandmise kohustuse rakendamise kohta
- Pakendijäätmete kogumine müügikohtade juures
- Korduskasutuse edendamise ja jäätmetekke vältimise kava
- Koostöö teiste omavalitsustega
- Kooskõlla viimine 2030.a lõpuks

Vastavalt jäätmekavale muudetakse ka jäätmehoolduseeskirja

Riigi Teataja

Lühne otsing seaduste ja üleriigiliste määruste terviktekstide pealkirjadest

Sisesta akti nimi, märksõna või ametlik lühend

ing Liigitus ↓ Statistika ↓ Viited ↓ Eelnõud Kohtuteave ↓ Õigusuudised ↓ Abi ↓ English

valdkondlik liigitus: Keskkond ja heakord → Jäätmekäitlus

Teksti suurus: 2

Alutaguse valla jäätmehoolduseeskiri

Meeldetuletused ↓ Laadi alla ↓ Trüki RSS

KOV veebileht

Väljaandja: Alutaguse Vallavolikogu

Akti liik: määrus

Teksti liik: algtekst-tervikekst

Kehtivuse alguse kp: 04.09.2023

Kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv

Rahdamismärge: RT IV, 01.09.2023, 11

Vaata di...

Alutaguse valla jäätmehoolduseeskiri

Vastu võetud 24.08.2023 nr 48

muudetakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punktide 36⁵ ja 36⁶, jäätmeseaduse § 66 lõike 4, § 67 lõike 6, § 71 lõike 1 ja jäätmeseaduse § 15 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

Hoolduseeskirja eesmärk

Hoolduseeskiri (edaspidi *eeskiri*) reguleerib jäätmehoolduse korraldust Alutaguse valla (edaspidi *valla*) haldusterritooriumil ning sellele kuulavate füüsiliste isikutele ning riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustele, kes tegutsevad, elavad või viibivad valla territooriumil.

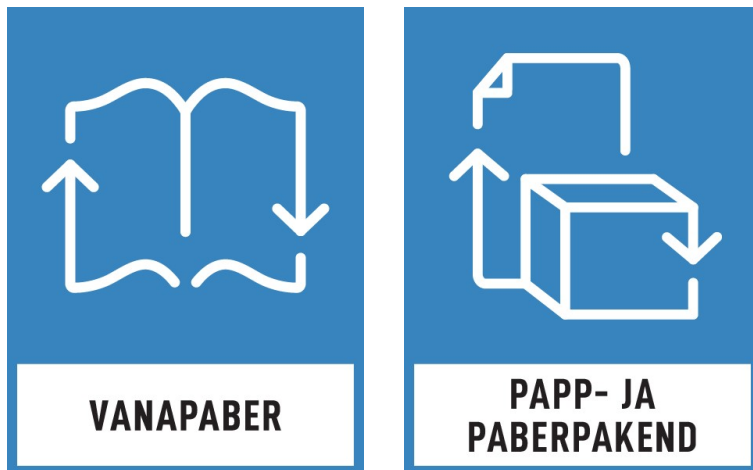

Paberi- ja kartongijäätmete kooskogumine

Praegu:

Seaduse kohaselt kogutakse eraldi paber- ja kartongpakend ja vanapaber

Praktikas kogutakse pigem koos

- KOJV raames tekkekohalt kogumine tiheasustusosalal ja hajaasustuses korteriühistute juurest
- Paberi ja kartongijäätmed antakse üle TKOdele vaheladustuskohas
- Jäätmevaldaja maksab 25 senti mahuti tühjenduskorra eest
- Segapakendi jäätmetega koos kogumine ei ole lubatud
- Korraldatakse uue KOJV hanke läbiviimisel, kuid hiljemalt 2030. a lõpuks

Klaaspakendi ning plast- ja metallpakendi kooskogumine

Praegu:

Pakendijäätmeid kogutakse kolmel eri viisil

Mõnel juhul maksab elanik ise pakendijäätmete kogumise ja käitlemise eest

- KOJV raames tekkekohalt kogumine tiheasustusosalal ja hajaasustuses korteriühistute juurest
- Pakendijäätmed antakse üle TKOdele vaheladustuskohas
- Jäätmevaldaja maksab 25 senti mahuti tühjenduskorra eest
- Korraldatakse uue KOJV hanke läbiviimisel, kuid hiljemalt 2030. a lõpuks

Käitlusteenuse hanked

Praegu:

Korraldatud jäätmeveo hankes tuleb määrata käitluskoht

Enamik omavalitsusi on jätnud käitluskoha vedaja enda valida

Osa KOVe on määranud käitluse tulemuslikkuse nõuded

- KOV korraldab kõigi tema korraldusel kokku kogutud jäätmete käitluse, v.a laiendatud tootjavastutusega hõlmatud jäätmed
- Biojätmete ja segaolmejäätmete käitlejaga sõlmitakse eraldi hankelepingud
- Biojätmed tuleb võtta ringlusse
- Hankeleping sõlmitakse kuni 5 aastaks
- Käitlusteenuse hange tuleb läbi viia enne kehtiva hankelepingu lõppemist, kuid hiljemalt 2030. aastal.

Korraldatud jäätmeveo hanked

Praegu:

Sisetehingu (RHS § 12) rakendamine keelatud

Tavapäraselt hangitakse veoteenusega koos ka käitlusteenus, arveldamine ja klienditeenindus

Veopiirkonna suurus kuni 30 000 elanikku

- Saartel lubatud sisetehing
- Teistes KOVides lubatud sisetehing, kui hange ebaõnnestub RHS § 73 lg 3 p 2-5 alusel
- KOV hangib vähemalt segaolmejäätmete, biojäätmete, paberi ja kartongi ning plast-, metall- ja klaaspakendijäätmete veoteenuse
- Veoteenusega koos võib hankida klienditeeninduse ja arveldamise teenuse
- Veohankes määratakse:
 - käitluskohad ja pakendijäätmete vaheladustuskoht
 - otseselt seotud lisateenused
 - klienditeeninduse tingimused
 - üleantavate jäätmete kontrollimine
- Veopiirkond kuni 100 000 elanikku
- Veohange tuleb läbi viia enne kehtiva hankelepingu lõppemist, kuid hiljemalt 2030

Jäätmeearve – kui KOV ei kehtesta jäätmehoolduse püsikulu

Praegu:

Korraldatud jäätmeveo teenustasu arve esitab vedaja ja raha laekub vedajale

Jäätmevedaja tasub jäätmekäitlejatele

- Arve jäätmeveo teenuse eest tasutakse KOVile
- Tasu kogumise võib delegeerida KOV koostööorganisatsioonile, KOV äriühingule, MTÜle, SA-le
- Arve esitamise võib delegeerida jäätmevedajale, kuid raha laekub KOVile
- Arve liigiti kogutud jäätmete üleandmise eest on vähemalt kolm korda väiksem kui segaolmejäätmete ja valesti kogutud jäätmete üleandmisel

Jäätmearve – kui KOV kehtestab jäätmehoolduse kulu kandmise kohustuse (püsikulu)

Praegu:

Jäätmehoolduse kulu kandmise kohutuse
rakendamist seadus ei võimalda

- Volikogu kehtestab kulu suuruse määramise korra
- KOJViga liitunud jäätmevaldaja püsikulu võib olla kuni 100% tema KOJV kulust
- KOJVist vabastatud jäätmevaldaja püsikulu on kuni 3 eurot kuus, edaspidi võib suureneda kuni 10% aastas
- Igal aastal aruanne jäätmehoolduskulu kogumise ja kasutamise kohta
- Aruanne avaldatakse KOV veebilehel
- Jäätmehoolduskulu koguja võib olla KOV, KOVide koostööorganisatsioon või KOVi äriühing, MTU, SA.
- Jäätmehoolduskulu võib koguda ka jäätmevedaja kaudu.

Püsikulude hulka võib arvestada

- kogumisvahenditega ja kogumispunktidega seotud kulud
- väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutavate jäätmete veo ja veo ettevalmistamisega seotud kulud
- väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutud jäätmete käitlemise kulud
- jäätmekäitluskoha rajamise, kasutamise, sulgemise ja järelhoolduse kulud, sealhulgas jäätmekäitluskoha rajamise ettevalmistamise kulud
- korduskasutuslahendustega ja jäätmetekke vältimisega seotud kulud
- jäätmevaldajate registri pidamise ning jäätmevaldajatega arveldamise kulud
- jäätmeteemalise teavituse ja nõustamise kulud
- jäätmeseaduse nõuete täitmise järelevalve kulud
- muud kulud, mille eesmärk on parandada jäätmehoolduse taset või täita jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise sihtarve.

Jäätmearve

Teenus	Kogus	Ühik	Ühikuhind	Summa
Jäätmehoolduskulu	1	kuu		
Koefitsient			nt 0,75/1,25	
	Veoteenus			
pakendijäätmed	nt 2	tühjenduskord	0,25	0,50
muud jäätmed	nt 2	tühjenduskord	(veo hankest)	
	Käitlusteenus			
pakendijäätmed	nt 0,48	m ³	0,00	0,00
biojäätmed	nt 0,08	m ³	X (käitlushankest)	
segaolmejäätmed	nt 0,14	m ³	3 X (käitlushankest)	
Kogumisvahendid	nt 3	tk		
Arve kokku				

Jäätmehoolduskulude aruanne (enesehinnang)

- Vabastuste ja soodustuste rakendamine
 - Kulutõhususe hinnang
 - Arvutuskäigu nõuetekohasus
 - Püsikulu jaotus kulukomponentide vahel (milleks koguti)
 - Püsikulu kasutamine
-
- Aruanne avaldatakse KOV veebilehel esimese kvartali jooksul eelneva aasta kohta

Omavalitsuste koostöö

Praegu:

Koostöö tegemine on vabatahtlik

- KOV analüüsib koostöö tegemist jäätmekavas
- KOVid võivad moodustada jäätmehoolduse korraldamiseks ühisameti või asutuse või rakendada muud koostöövormi
- Koostöös võib täita järgmisi ülesandeid:
 - nõustamine
 - teavitamine
 - KOJV kulu ja püsikulu kogumine
 - KOJV hange ja käitlusteenuse hange

Muud olulised muudatused

Praegu:

TKOde tegevusload on tähtajatud

TKOdeg liitumie pole kohustuslik, kui kohustusi täidetakse iseseisvalt

Ladestustasu 29,84 eur/t

Põletustasu puudub

- TKOde tegevusload tähtajaliseks (5 aastat)
- Müügipakendi turule laskjatel kohustus liituda TKOga
- Saastetasu tavajäätmete kõrvaldamisel – 90 eur/t
- Saastetasu tavajäätmete põletamisel energiakasutuse otstarbel (v.a puidujäätmed)
 - sortimisjääk – 50 eur/t
 - muud jäätmed – 60 eur/t

Tänan!

<https://kliimaministerium.ee/jaatmereform>